

YAŞAYIP ÖLMEK AŞK VE AVARELİK ÜSTÜNE ŞİİRLER

Oktay Rifat Şair ve dilci Samih Rifat'la Münevver Hanım'ın oğlu. 10 Haziran 1914'te, babasının vali olarak bulunduğu Trabzon'da doğdu. İlkokulu Ankara'da okudu. Ankara Erkek Lisesi'ni (1934) ve AÜ Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (1937). Hukuk doktorası yapmak üzere Maliye Bakanlığı tarafından Paris'e gönderildi; ancak İkinci Dünya Savaşı'nın patlaması üzerine 1940 yılında doktorasını tamamlamadan yurda döndü. Askerlik hizmetini yaptıktan sonra bir süre Maliye Bakanlığı'nda ve Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde çalıştı; bir süre de Ankara ve İstanbul'da serbest avukatlık yaptı. İlk eşi Türkân Hanım'ın ölümünden sonra 1945 yılında, Fransızca öğretmeni ve çevirmen Sabiha Omay'la evlendi. Bu evlilikten bir oğlu oldu. 1961 yılında İstanbul'da Devlet Demiryolları I. İşletme Hukuk Müşavirliği bürosunda avukat olarak çalışmaya başladı ve 1973'te bu görevinden emekliye ayrıldı. Yaşamının geri kalanını İstanbul'da ve –yaz aylarında– Ayalık, Altınova'da geçirdi. 18 Nisan 1988'de İstanbul'da öldü.

Lise yıllarında tanıştığı Orhan Veli Kanık ve Melih Cevdet Anday'la birlikte çıkardıkları *Garip* (1941) adlı kitapla yeni Türk şiirinin kurucuları arasında yer alan Oktay Rifat, 1956 yılında yayımladığı *Perçemli Sokak* adlı kitapla, aynı dönemde ortaya çıkan İkinci Yeni akımına koşut bir çizgi içine girdi; kimi eleştirmenler tarafından da bu akımı başlatan ozanlardan biri sayıldı. Başlangıçta, dönemine göre yeni bir hava içinde güçlü aşk şiirleri, halk deyim ve söyleyişlerinden yararlanan başarılı taşlamalar yazan Oktay Rifat, *Perçemli Sokak*'tan sonra her kitabında yeni bir ses ve biçim arayışıyla okurun karşısına çıktı ve ölümünden kısa süre önce yayımladığı *Koca Bir Yaz*'a dek her kitabıyla yazın çevrelerinde geniş yankılar uyandıran bir ozan oldu. Şiirlerinin yanısıra yazdığı çok sayıda tiyatro oyununu ve ileri yaşlarında kaleme aldığı üç roman da benzer bir ilgiyle karşılandı.

Kitapları:

Şiir: *Garip* (Orhan Veli ve Melih Cevdet'le birlikte) 1941; *Güzelleme*, 1945; *Yaşayip Ölmek, Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler*, 1946; *Aşağı Yukarı*, 1952; *Karga ile Tilki*, 1954; *Perçemli Sokak*, 1956; *Âşık Merdiveni*, 1958; *Latin Ozanlarından Çeviriler*, 1963; *Yunan Antologyası*, 1964 (bu son iki kitap Oktay Rifat'ın vasiyeti doğrultusunda ölümünden sonra toplu şiirleri arasına alınmıştır); *Elleri Var Özgürlüğün*, 1966; *Şiirler*, 1969; *Yeni Şiirler*, 1973; *Çobanlı Şiirler*, 1976; *Bir Cığara İçimi*, 1979; *Elifli*, 1980; *Denize Doğru Konuşma*, 1982; *Dilsiz ve Çiplak*, 1984; *Koca Bir Yaz*, 1987.

Roman: *Bir Kadının Penceresinden*, 1976; *Danaburnu*, 1981; *Bay Lear*, 1982.

Ozanın kaleme aldığı çok sayıda oyundan kendi yaptığı bir seçme (*Birtakım İnsanlar, Kadınlar Arasında, Atlar ve Filler, Çil Horoz, Yağmur Sıkıntısı*) 1988'de *Toplu Oyunlar* başlığı altında; ölümünden sonra bir araya getirilen yazı ve denemeleri de 1992 yılında *Şiir Konuşması* başlığı altında kitaplaştırılmıştır. Bunların yanısıra Oktay Rifat genç yaşlarından başlayarak, özellikle Fransız yazımından birçok yapıtı –bir bölümünü eşi Sabiha Rifat'la birlikte– dilimize kazandırmış, dönem dönem dergilerde yayımladığı çeviri şiirler de ölümünden sonra oğlu Samih Rifat'ın hazırladığı *Gece Yazı* (1994) adlı kitapta bir araya getirilmiştir. Ozanın kitaplarına almadığı şiirler ise *Bu Dünya Herkese Güzeldir* (*Dışarıda Kalan Şiirler*) başlığı altında Mehmet Can Doğan tarafından derlenmiş ve *Bütün Şiirleri* ciltlerine hiçbir zaman eklenmemesi koşuluyla ayrı basımı (2016) yapılmıştır.

Oktay Rifat'ın
YKY'deki kitapları:

- Bütün Şiirleri I-II (2007)
Bir Kadının Penceresinden (2007)
Danaburnu (2008)
Bay Lear (2008)
Yağmur Sıkıntısı - Toplu Oyunlar (2009)
Şiir Konuşması (2009)
- Bayraklarımı Çektim - Kendi Sesinden Şiirler (2014)
Bu Dünya Herkese Güzel (Dışarıda Kalan Şiirler) (2016)
Elleri Var Özgürlüğün-50 Yaşında (özel baskı, 2016)
Yunan Antologyası (2018)
Latin Ozanlarından Çeviriler (2018)
Elleri Var Özgürlüğün (Ayrı baskı, 2019)
Perçemli Sokak (2019)
Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler (2019)

- Doğan Kardeş**
Bir Aşka Vuran Güneş - Seçme Şiirler (2008)

OKTAY RİFAT

Yaşayıp Ölmek
Aşk ve Avarelik
Üstüne Şiirler

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5421
Şiir - 386

Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler / Oktay Rifat

Kitap editörü: Murat Yalçın

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: (0 212) 613 38 46
Sertifika No: 12064

1. baskı: Marmara Kitapevi, 1946
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Ağustos 2019
ISBN 978-975-08-4548-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

I

- 11 • Şükür
- 12 • Hayranlık
- 13 • Yıldızlar
- 14 • Ekmek ve Yıldızlar
- 15 • İskele
- 16 • Manzara
- 17 • Gün Sonu Konuşması
- 20 • Vazife
- 21 • Şehitlik I
- 22 • Şehitlik II
- 23 • Şehitlik III
- 24 • Zafer
- 25 • Polonyalı Çocuklar
- 26 • Uçaklar
- 27 • Çocuk
- 28 • Gelin
- 29 • Su Gibi Geçen Günler
- 30 • Kuzu
- 31 • Karacaahmet
- 32 • Name
- 33 • Benim Yârim
- 34 • Telli Telefon
- 35 • Tecelli
- 36 • Kuş Gibi
- 37 • Hayatımı Düşündüm
- 38 • Türkân'a Ağıt
- 39 • Anış
- 40 • Zurna
- 41 • Kuşdili

- 42 • Bir Şehri Bırakmak
- 44 • Başka Bir Şehre Doğru
- 46 • Kırlangıç
- 47 • Bir Otelin İki Odası
- 48 • Balıkçılar
- 49 • Nanoç'un Çocukluk Resmi
- 50 • Pencere
- 51 • Uykusuzluk
- 52 • Kardeş
- 53 • Karga
- 54 • Saksılar
- 55 • Eski Zaman
- 56 • Yazı Şehirde Geçirenler

II

- 59 • Anahtar
- 60 • Eza
- 61 • Halka
- 62 • Tomurcuk
- 63 • İthaf I
- 64 • İthaf II
- 65 • Resim
- 66 • Balkondaki Beyazlı Kadın
- 67 • Günler Geçmiş Buradan
- 68 • Türkân İçin
- 69 • Sıla
- 70 • Paul Valéry'ye Ağıt
- 71 • Tabak
- 72 • Gemi I
- 73 • Gemi II

Yayın Notu: Oktay Rifat'ın *Bütün Şiirleri I* kitabında da yer alan bu kitapta önceki baskılar dikkate alınmamış ve herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

**Yaşayıp Ölmek
Aşk ve Avarelik
Üstüne Şiirler**

ŞÜKÜR

Potinlerimle paltoma
Teşekkür etmeliyim
Teşekkür etmeliyim yağın kara
Bu güne bu sevince
Yere bastığım için şükür
Şükür gökyüzüne toprağa
Adını bilmediğim yıldızlara
Suya ateşe hamdolsun

HAYRANLIK

Ne güzel enseyi geçmemesi saçların
Alnımızda bitmesi
Tane tane olması kirpiklerin
Tel tel olması kaşların
Ne güzel insan yüzü
Elmacık kemiği ve on parmak
Ya dünyamız bütün bu mevsimler
Bulutlar telli kavak

Ya İstanbul